

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN LANG HIỆN NAY

IMPROVING THE QUALITY OF MORAL AND LIFESTYLE EDUCATION FOR STUDENTS OF VAN LANG UNIVERSITY TODAY

NGUYỄN THỊ THU THỦY(*)

THÔNG TIN	TÓM TẮT
<p>Ngày nhận bài: 10-7-2024 Ngày biên tập xong: 23-8-2024 Ngày duyệt đăng: 31-9-2024 Mã số: TCKH47-10-2024 ISSN: 2525 – 2429</p> <p>Từ khóa: sinh viên; giáo dục đạo đức; Trường Đại học Văn Lang.</p> <p>Key words: students; moral education; Van Lang University.</p>	<p>Giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên là nhiệm vụ cấp thiết, quan trọng nhằm góp phần nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Nhận thức được nhiệm vụ đó, công tác giáo dục tư tưởng, đạo đức lối sống trong sinh viên được Trường Đại học Văn Lang rất chú trọng. Kết quả của công tác giáo dục đạo đức, lối sống nhằm xây dựng cho sinh viên có trí tuệ, bản lĩnh, thói quen và hành vi đạo đức phù hợp giá trị đạo đức cao đẹp, nhân văn. Bài viết phân tích về thực trạng đạo đức, lối sống cho sinh viên, nhằm có cơ sở để đề xuất những giải pháp cơ bản nhằm nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên tại Trường Đại học Văn Lang hiện nay.</p> <p>ABSTRACT: Moral and lifestyle education for students is an urgent and important task to contribute to improving the quality of training human resources for the cause of building and defending the Fatherland. Aware of that task, the education of ideology and lifestyle ethics among students is very focused by Van Lang University. The results of moral and lifestyle education aim to build students with wisdom, bravery, habits and ethical behaviors in accordance with noble and humane moral values. The article analyzes the current situation of ethics and lifestyle for students, in order to have a basis to propose basic solutions to improve the quality of moral and lifestyle education for students at Van Lang University today.</p>

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Với xu thế toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế, đặc biệt là sự phát triển mạnh mẽ của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đã và đang tác động sâu sắc đến tư tưởng, tình cảm, đạo đức, lối sống của sinh viên hiện nay. Trước thực tiễn đó, sinh viên Trường Đại học Văn Lang đang phát huy tinh

thần tích cực trong học tập để chiếm lĩnh tri thức, rèn luyện đạo đức, lối sống, hướng tới các giá trị tích cực, nhân văn. Bên cạnh đó, những tác động tiêu cực từ mặt trái của quá trình toàn cầu hóa cũng đã và đang ảnh hưởng không nhỏ đến sinh viên hiện nay. Vì vậy, giáo dục đạo đức, lối sống đã góp phần tích cực trong việc xây dựng phẩm

(*) ThS. Trường Đại học Văn Lang, thuy.ntt@vlu.edu.vn

chất đạo đức cá nhân, tính kỷ luật và cách ứng xử có văn hóa cho sinh viên Trường Đại học Văn Lang. Giáo dục đạo đức, lối sống là một quá trình biện chứng - chuyển các giá trị, chuẩn mực đạo đức xã hội thành phẩm chất đạo đức của cá nhân sinh viên. Trong bài viết này, chúng tôi đã thực hiện khảo sát lấy ý kiến đang học tập tại Trường Đại học Văn Lang, để có cơ sở đề xuất những giải pháp cơ bản nhằm nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên Trường Đại học Văn Lang hiện nay.

2. NỘI DUNG

Để thực hiện nghiên cứu, chúng tôi đã sử dụng phương pháp điều tra bằng bảng hỏi với 273 sinh viên đang học tại Trường Đại học Văn Lang. Cơ cấu mẫu điều tra được trình bày trong bảng 1 như sau:

Bảng 1. Cơ cấu mẫu nghiên cứu

STT	Khối ngành	Số lượng sinh viên	Năm	Nam	Nữ
1	Kỹ thuật – Công nghệ	66	2	11	55
2	Kinh tế	124	3	41	83
3	Ngoại ngữ	83	4	20	63
Tổng		273		72	201

Nguồn: Tác giả

2.1. Thực trạng công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên tại Trường Đại học Văn Lang

Hiện nay, với sự phát triển của mình, Trường Đại học Văn Lang có 60 ngành đào tạo bậc đại học và 42.882 sinh viên đang theo học tập [7]. Trường đã xây dựng triết lý giáo dục là học tập trải nghiệm, đào tạo con người toàn diện, có khả năng học tập suốt đời, có đạo đức, sức ảnh hưởng và mang lại thay đổi tích cực cho cộng đồng. Với tiêu chí và giá trị cốt lõi của Trường Đại học Văn Lang là “Đạo đức – Ý chí – Sáng tạo” nhằm hướng tới đào tạo nguồn nhân lực có phẩm chất chính trị, đạo đức, có kiến thức và năng lực thực hành nghề nghiệp tương xứng với trình độ đào tạo, đồng thời có sức khỏe, năng lực thích ứng và có khả năng hợp tác nhằm

đáp ứng yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Những kết quả đạt được trong công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên:

Một là, Ban Giám hiệu Nhà trường, Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên đã và đang chú trọng, đẩy mạnh công tác giáo dục tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống trong sinh viên Trường Đại học Văn Lang. Bên cạnh việc ban hành nội quy, quy định trong học tập và rèn luyện cho sinh viên, Nhà trường còn chỉ đạo và phối hợp với Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên trong công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức, lối sống cho sinh viên. Thông qua tổ chức Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên, nhiều phong trào hoạt động được triển khai đến sinh viên nhằm tăng cường công tác giáo dục Chủ nghĩa Mác - Lê-nin, Tư tưởng Hồ Chí Minh, nâng cao nhận thức chính trị, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng và giáo dục đạo đức cho sinh viên. Cuộc thi Olympic các môn khoa học Mác - Lê-nin, Tư tưởng Hồ Chí Minh được tổ chức hằng năm đã thu hút nhiều sinh viên tham gia. Năm học 2022-2023, cuộc thi đã thu hút 1.168 sinh viên tham gia [6]. Đây là sân chơi gắn lý luận với thực tiễn, hành động và việc làm cụ thể của sinh viên. Như vậy, Trường Đại học Văn Lang đã xác định việc học tập và làm theo tư tưởng, tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho sinh viên là nhiệm vụ trọng tâm, xuyên suốt.

Thứ hai, sinh viên đã xác định được mục tiêu, lý tưởng phấn đấu học tập, rèn luyện vì ngày mai lập nghiệp của bản thân. Sự chủ động, nhạy bén và sáng tạo trong quá trình học tập, nghiên cứu để chiếm lĩnh tri thức, nâng cao trình độ chuyên môn thể hiện trong thành tích học tập và nghiên cứu khoa học của Trường Đại học Văn Lang hiện nay. Trong năm học 2020-2021, các sinh viên của Khoa Mỹ thuật - Thiết kế đã dành một giải nhất, một giải nhì và ba giải Sáng tạo trong cuộc thi “Thiết kế MOHO-FURNITURE DESIGN 2020”. Tham gia cuộc thi “Sinh viên

Nghiên cứu Khoa học Euréka lần 22”, sinh viên Khoa Công nghệ đã đạt hai giải khuyến khích; giải thưởng Sinh viên nghiên cứu khoa học cấp Bộ năm 2020, các sinh viên Khoa Công nghệ, Khoa Tài chính Ngân hàng và Khoa Quản trị Kinh doanh đã xuất sắc giành ba giải ba và giải khuyến khích... Trong năm 2022, tại cuộc thi “Sinh viên nghiên cứu khoa học Euréka” đã có 24 đề tài tham gia đến từ sinh viên Trường Đại học Văn Lang. Tổng kết năm học 2022-2023, toàn trường đã có 50 đề tài nghiên cứu khoa học và 57 giải thưởng nghiên cứu khoa học của sinh viên. (Báo cáo kế hoạch tổng kết năm học 2022-2023, Trường Đại học Văn Lang). Từ thực tiễn này cho thấy, có ý thức tự giác, tích cực trong học tập,

nghiên cứu của sinh viên. Điều này không chỉ thể hiện trách nhiệm của sinh viên đối với bản thân mình mà còn đối với gia đình, với đất nước. Trong Bảng 2, nhiều sinh viên đã nhận thức được những phẩm chất đạo đức mà họ cần phải có như: Lòng vị tha, nhân ái, tình yêu thương con người, có 238 (chiếm tỷ lệ 87,2%) sinh viên đồng ý; Có 254 sinh viên (chiếm tỷ lệ 93%) cho rằng, phải có lòng vị tha, nhân ái, yêu thương, chia sẻ đối với mọi người; Có lòng hiếu thảo với ông bà, cha mẹ có 260 sinh viên (chiếm tỷ lệ 95,2%); Về tinh đoàn kết, hòa thuận với bạn bè, anh chị em, kính trọng, lễ phép với thầy cô giáo có 254 sinh viên (chiếm tỷ lệ 93%); Và có ý thức chấp hành pháp luật, có 244 sinh viên (chiếm tỷ lệ 89,4%).

Bảng 2. Những phẩm chất đạo đức mà sinh viên Trường Đại học Văn Lang cần có hiện nay

STT	Nội dung	Số lượng	Tỷ lệ %
1	Lòng yêu nước	238	87.2
2	Lòng vị tha, nhân ái, yêu thương, chia sẻ	254	93
3	Hiếu thảo với ông bà, cha mẹ	260	95.2
4	Đoàn kết, hòa thuận với bạn bè, anh chị em	254	93
5	Có ý thức chấp hành pháp luật	244	89.4

Nguồn: Khảo sát của tác giả

Thứ ba, tinh thần đoàn kết, nhân ái, tính tập thể và trách nhiệm đối với cộng đồng đã được hình thành và phát triển trong sinh viên Trường Đại học Văn Lang. Với tấm lòng nhiệt huyết, năng động, sáng tạo của tuổi trẻ, sinh viên rất hăng hái, tích cực tham gia vào các phong trào hoạt động vì cộng đồng như Chiến dịch tình nguyện Mùa hè xanh, hiến máu tình nguyện, thăm và tặng quà cho các bà mẹ Việt Nam anh hùng, người có công với cách mạng... Sự tham gia của sinh viên trong các hoạt động này minh chứng rằng, sinh viên – lực lượng thanh niên đã tiếp nối truyền thống của cha ông đi trước để cống hiến sức trẻ, đi đầu xung kích, lan tỏa giá trị văn hóa, đạo đức đến với cộng đồng và xã hội. Trong Chiến dịch “Mùa hè Xanh năm 2022”, với chủ đề “Trạm không gian”, sinh viên Trường Đại học Văn Lang ra quân với các đội hình mang tên: Môi

trường, Sơn vẽ, Thanh niên xung kích, Sức khỏe, Truyền thông, Kỹ nghệ, Gia sư tiếng Anh, Khảo sát nhà trọ với 1.116 chiến sĩ đã tích cực tham gia các hoạt động cộng đồng đa dạng, đóng góp những giá trị thiết thực cho cộng đồng xã hội [6]. Số lượng tham gia mỗi đợt gồm Chiến dịch tình nguyện “Mùa hè xanh năm 2023” và Chiến dịch “Mùa hè Xanh năm 2024” là hơn 1.500 sinh viên trong vai trò chiến sĩ của 08 đội hình: Thanh niên xung kích, Môi trường, Mùa hè số, Sơn vẽ, Kỹ nghệ, Truyền thông, Gia sư áo xanh, Nha khoa công cộng [8]. Đặc biệt, tên gọi của các các đội hình ra quân tình nguyện cũng gắn gũi với ngành học của sinh viên, như đội Nha khoa công cộng là những chiến sĩ tình nguyện đang học ở các khối ngành sức khỏe như Khoa răng - hàm - mặt, Khoa dược, Khoa điều dưỡng hay đội Sơn vẽ gắn với sinh viên Khoa Mỹ thuật, Khoa Kiến

trúc; đội Gia sư áo xanh là những sinh viên đến từ Khoa ngoại ngữ... Đây cũng là sự sáng tạo, nhạy bén của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh và Hội Sinh viên trường vì đã tạo ra môi trường để sinh viên thể hiện những tri thức, lý thuyết đã học trong trường đại học vào thực tiễn cuộc sống, nó vừa mang giá trị tích cực, vừa mang tính nhân văn sâu sắc.

Nhà trường đã biểu dương những sinh viên đã cống hiến hết mình, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ trong Chiến dịch Mùa hè xanh. Năm 2022, Nhà trường đã tuyên dương 200 chiến sĩ giỏi và gần 100 sinh viên đạt danh hiệu thanh niên khỏe [6]. Trong Chiến dịch Mùa hè xanh năm 2023, có 267 sinh viên đạt danh hiệu chiến sĩ giỏi. Với thành tích học tập và rèn luyện vượt trội, nhiều sinh viên được tuyên dương trong phong trào “Sinh viên 5 tốt” (Học tập tốt - Đạo đức tốt - Kỹ năng tốt - Hội nhập tốt - Thể lực tốt). Năm học 2021-2022, nhà trường vinh danh 224 sinh viên cấp khoa và 98 sinh viên cấp trường đã nỗ lực phấn đấu trong học tập, rèn luyện trên nhiều lĩnh

vực; năm học 2022 - 2023, có 309 sinh viên cấp khoa và 179 sinh viên cấp trường. Việc tuyên dương các “chiến sĩ” Mùa hè xanh, hay “Sinh viên 5 tốt” không chỉ là sự ghi nhận và trân trọng của Nhà trường đối với những đóng góp của sinh viên mà còn là cách thức để “nêu gương”, truyền cảm hứng, lan tỏa sâu rộng hơn nữa về thành tích học tập, về giá trị đạo đức, lối sống, tinh thần cống hiến của tuổi trẻ trong cộng đồng sinh viên Trường Đại học Văn Lang hiện nay.

Dưới tác động từ mặt trái của kinh tế thị trường và quá trình toàn cầu hóa đã ảnh hưởng sâu sắc đến tư tưởng chính trị, tình cảm, đạo đức, lối sống của của sinh viên Trường Đại học Văn Lang. Đó là, đã xuất hiện các hiện tượng tiêu cực trong một bộ phận sinh viên, như: lối sống thực dụng, đề cao chủ nghĩa cá nhân, đề cao các giá trị vật chất, chạy theo các nhu cầu, lợi ích tầm thường. Thái độ thờ ơ, vô cảm, thiếu trách nhiệm, ngại khó khăn, thiếu nghị lực, quyết tâm trong học tập và trong cuộc sống cũng hình thành trong một bộ phận sinh viên.

Bảng 3. Mức độ của sinh viên Trường Đại học Văn Lang về các hành vi vi phạm đạo đức

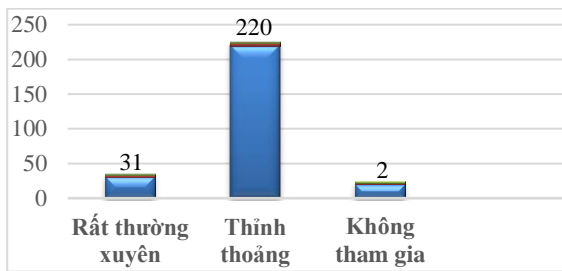
STT	Các hành vi	Mức độ					
		1. Không bao giờ		2. thỉnh thoảng		3. Thường xuyên	
		Số lượng	Tỷ lệ%	Số lượng	Tỷ lệ%	Số lượng	Tỷ lệ%
1	Nói chuyện trong giờ học; nghỉ học	25	9.2	217	79.5	31	11.4
2	Quay cóp, gian lận trong thi cử	225	82.4	46	16.8	2	7
3	Nói tục, chửi thề; đua đòi, ăn diện.	107	39.2	144	52.7	22	8.1
4	Xả rác bừa bãi	191	70.0	75	27.5	7	2.6
5	Vi phạm luật lệ giao thông	232	85.0	38	13.9	3	1.1
6	Cờ bạc, cá độ, uống rượu bia	185	67.8	85	31.1	3	1.1

Nguồn: Khảo sát của tác giả

Trong bảng 3 cho thấy, đã có 31 (chiếm tỷ lệ 11.4%) trong tổng số 273 sinh viên thừa nhận rằng, họ thường xuyên nghỉ học, đồng thời nói chuyện và không tập trung trong các giờ học mà họ có tham gia. Về hành vi gian lận trong thi cử, có 46 sinh viên (chiếm tỷ lệ 16.8%) cho rằng, họ thỉnh thoảng có quay cóp, gian lận và 2 sinh viên (chiếm tỷ lệ 7%) là thực hiện hành vi này một cách thường xuyên. Các hành vi khác như nói tục, chửi thề; đua đòi, ăn diện

có 144 sinh viên (chiếm tỷ lệ 52.7%) là thỉnh thoảng và 22 sinh viên (chiếm tỷ lệ 8.1%) là thường xuyên; Xả rác bừa bãi trong môi trường học đường cũng có 75 sinh viên (chiếm tỷ lệ 27.5%) là thỉnh thoảng và 7 sinh viên (chiếm tỷ lệ 2.6%) là thường xuyên; Về hành vi vi phạm luật lệ giao thông, có 38 sinh viên (chiếm tỷ lệ 13.9%) và thường xuyên là 3 sinh viên (chiếm tỷ lệ 1.1%); Có đến 85 sinh viên (chiếm tỷ lệ 31.1%) cho rằng, họ thỉnh thoảng uống rượu bia hay

cờ bạc, cá độ và mức độ thường xuyên là 3 sinh viên (chiếm tỷ lệ 1.1%) đối với hành vi này.

Hình 1. Mức độ tham gia của sinh viên Trường Đại học Văn Lang đối với các phong trào do Nhà trường, Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên tổ chức

Nguồn: Khảo sát của tác giả

Những khó khăn trong học tập và cuộc sống cũng làm cho sinh viên bị mất phương hướng, dao động, bi quan, sống thiếu mục tiêu, lý tưởng, giảm sút niềm tin, thiếu ý thức chấp hành pháp luật và đặc biệt là xao nhãng việc học tập của bản thân. Vì vậy, nhiều sinh viên ít quan tâm hoặc không tham gia các phong trào của Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên trường tổ chức. Về mức độ tham gia đối với các phong trào do Nhà trường, Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên tổ chức, thực hiện phỏng vấn bảng hỏi với 273 sinh viên, chỉ có 31 sinh viên (chiếm tỷ lệ 11,4%) tham gia thường xuyên. Bên cạnh đó, có 220 sinh viên (chiếm tỷ lệ 80,6%) thỉnh thoảng có tham một vài phong trào và 22 sinh viên, chiếm 8,1% không tham gia bất kỳ sự kiện, phong trào nào của Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên tổ chức (hình 1).

Những hạn chế trên xuất phát từ nguyên nhân khác nhau. Dưới tác động của toàn cầu hóa

và hội nhập quốc tế đã tác động sâu sắc đến các lĩnh vực của đời sống xã hội, làm ảnh hưởng đến đạo đức, lối sống của sinh viên hiện nay. Có 220 sinh viên (chiếm tỷ lệ 80,6%) cho rằng, họ bị tác động tiêu cực từ môi trường xã hội và mặt trái của kinh tế thị trường. Đáng ta cũng đã chỉ rõ: “Môi trường văn hóa bị xâm hại, lai căng, thiếu lành mạnh, trái với thuần phong mỹ tục, các tệ nạn xã hội, tội phạm và sự xâm nhập của các sản phẩm và dịch vụ độc hại làm suy đồi đạo đức, nhất là trong thanh, thiếu niên, rất đáng lo ngại” [2, tr.97]. Mặc dù được Nhà trường hết sức chú trọng song công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên vẫn còn nhiều hạn chế, khó khăn. Nghiên cứu cho thấy, có 75 sinh viên (chiếm tỷ lệ 27,5%) cho rằng sự quan tâm và chỉ đạo của Nhà trường, Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên chưa kịp thời, sát sao. Đây cũng là một trong những nguyên nhân làm cho việc phát huy vai trò của sinh viên trong các hoạt động chưa cao, chưa thực sự lôi cuốn sinh viên tham gia. Vai trò phối hợp giữa Nhà trường và gia đình chưa chặt chẽ để trao đổi thông tin học tập và rèn luyện của mỗi sinh viên. Nghiên cứu cho thấy, đã có đến 147 (chiếm tỷ lệ 53,8%) ý kiến cho rằng chưa có sự quan tâm đúng mực từ phía gia đình. Đây cũng là một nguyên nhân dẫn đến những tiêu cực về đạo đức, lối sống. Đặc biệt, với 188 sinh viên (chiếm tỷ lệ 68,9%) đã khẳng định, ý thức tự giác học tập và tự rèn luyện của bản thân sinh viên Văn Lang hiện nay còn rất thấp (bảng 4).

Bảng 4. Nguyên nhân cơ bản dẫn đến sự suy thoái về đạo đức, lối sống của một bộ phận sinh viên Trường Đại học Văn Lang hiện nay

Nội dung	Số lượng	Tỷ lệ %
Tác động bởi môi trường xã hội, mặt trái của kinh tế thị trường.	220	80.6
Thiếu sự quan tâm, chỉ đạo kịp thời của ban chủ nhiệm khoa/ban giám hiệu Nhà trường, Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên.	75	27.5
Chưa có sự quan tâm đúng mực của gia đình.	147	53.8
Sinh viên nhận thức sai lệch trong quan điểm sống.	218	79.9
Ý thức học tập và tự rèn luyện của bản thân sinh viên còn thấp	188	68.9

Nguồn: Khảo sát của tác giả

2.2. Những giải pháp nhằm nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên Trường Đại học Văn Lang hiện nay

Từ thực trạng trên cho thấy, nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức cho sinh viên Trường Đại học Văn Lang là một trong những yêu cầu quan trọng và cấp thiết trong công tác giáo dục – đào tạo hiện nay. Để giáo dục đạo đức cho sinh viên Trường Đại học Văn Lang hiện nay, cần chú trọng những giải pháp cơ bản sau:

2.2.1. *Đẩy mạnh và nâng cao hiệu quả của công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên Trường Đại học Văn Lang*

Sinh viên là những người khá độc lập về tư duy, với tri thức và bản lĩnh của mình, họ có thể phân biệt cái đúng sai, cái tốt xấu trong môi trường học đường và trong xã hội. Mục đích của việc giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên Trường Đại học Văn Lang hiện nay là giáo dục tinh thần yêu nước nhằm khơi dậy lòng tự hào và tự tôn dân tộc, truyền thống nhân ái, đoàn kết, chia sẻ, giáo dục ý thức vì cộng đồng, bảo vệ môi trường thiên nhiên cũng như ý thức chấp hành pháp luật.

Hình thức giáo dục đạo đức cho sinh viên có thể được thực hiện thông qua nhiều hoạt động có ý nghĩa thiết thực và bổ ích như: Tổ chức các buổi sinh hoạt chuyên đề về chính trị, tư tưởng, đạo đức cho sinh viên. Giáo dục đạo đức cho sinh viên qua các môn học, giáo dục đạo đức nghề nghiệp, giáo dục kỹ năng... Đổi mới hình thức và nâng cao chất lượng của cuộc thi Olympic các môn khoa học Mác – Lê-nin, Tư tưởng Hồ Chí Minh; tổ chức cuộc thi tìm hiểu về biển đảo Tổ quốc; phong trào “Sinh viên 5 tốt” để sinh viên tham gia đông đảo hơn. Thông qua các hoạt động này nhằm phát huy truyền thống yêu nước, lòng tự hào dân tộc, trí tuệ và sức trẻ của sinh viên.

Nội dung giáo dục đạo đức cho sinh viên trước hết là giáo dục những phẩm chất đạo đức cần cù, tiết kiệm, ý chí, nghị lực và quyết tâm vươn, đồng thời, đấu tranh với cái xấu, tiêu cực,

chủ nghĩa cá nhân. Hình thành ở sinh viên những đức tính tốt, tính chủ động xây dựng kế hoạch học tập có hiệu quả và tham gia vào các hoạt động thực tiễn mang lại những giá trị tích cực cho cộng đồng. Giáo dục cho sinh viên về tình yêu thương con người - một trong những phẩm chất đạo đức tốt đẹp của dân tộc Việt Nam và của Hồ Chí Minh. Từ phẩm chất đạo đức này, sinh viên hình thành được tình yêu thương đối với các thành viên trong gia đình, với bạn bè, thầy cô. Đồng thời, đoàn kết, chia sẻ, giúp đỡ bạn bè khi gặp khó khăn, tham gia các hoạt động tình nguyện, đền ơn đáp nghĩa... Tư tưởng và tấm gương đạo đức của Hồ Chí Minh là một trong những nội dung được chú trọng giáo dục ở trường. Hồ Chí Minh hình tượng mẫu mực, sáng ngời về phẩm chất đạo đức, lối sống. Đó là tấm gương luôn tận tụy quên mình vì dân, vì nước, suốt cả cuộc đời phấn đấu hy sinh vì độc lập tự do của dân tộc, vì hạnh phúc của nhân dân. Bên cạnh đó, tấm gương đạo đức từ thầy cô, bạn bè, hay là sự gương mẫu của cha mẹ cũng góp phần tác động tích cực đến sinh viên Trường Đại học Văn Lang.

2.2.2. *Phát huy vai trò của gia đình, nhà trường và xã hội trong việc giáo dục đạo đức cho sinh viên*

Giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị, trong đó, gia đình, nhà trường và xã hội có vai trò đặc biệt quan trọng. Đảng Cộng sản Việt Nam đã khẳng định: “*Kết hợp và phát huy đầy đủ vai trò của xã hội, gia đình, nhà trường, từng tập thể lao động, các đoàn thể và cộng đồng dân cư trong việc chăm lo xây dựng con người Việt Nam giàu lòng yêu nước, có ý thức làm chủ, trách nhiệm công dân; có tri thức, sức khỏe, lao động giỏi, sống có văn hóa, nghĩa tình, có tình thần quốc tế chân chính*” [2, tr.76-77]. Vì vậy, xã hội cần tạo môi trường tốt để mỗi gia đình, mỗi công dân – sinh viên có điều kiện học tập, rèn luyện, góp phần vào sự nghiệp bảo vệ, xây dựng đất nước.

Giáo dục gia đình – môi trường giáo dục đầu tiên hình thành và phát triển nhân cách đạo đức, nơi khởi nguồn cho mọi sáng tạo và thành công của mỗi con người. Gia đình còn là nơi khởi nguồn của tình yêu thương, sẻ chia và trách nhiệm của mỗi cá nhân. Các thành viên trong gia đình, ông bà, cha mẹ phải mẫu mực, làm gương về đạo đức, giáo dục con cái về tình yêu thương, chia sẻ. Đối với sinh viên “*Khi ở nhà, phải thương yêu cha mẹ, giúp đỡ cha mẹ về công việc, giúp đỡ về tinh thần*” [5, tr.178]. Cha mẹ – phụ huynh của sinh viên cần phải nắm bắt tâm tư, tình cảm của con cái để có những điều chỉnh, uốn nắn kịp thời. Đặc biệt, trong công tác giáo dục đạo đức, gia đình cần phải giữ mối liên hệ chặt chẽ, thường xuyên với Nhà trường để cùng phối hợp theo dõi, động viên, nhắc nhở con cái.

Trường đại học – nơi sinh viên đang học tập đóng vai trò trực tiếp và quan trọng trong việc giáo dục đạo đức, lối sống. Đây không chỉ là nơi dạy nghề, dạy kiến thức mà còn là nơi dạy người cho sinh viên. Trong Nhà trường, Đoàn Thanh niên và Hội Sinh viên - nơi tập hợp, quy tụ những sinh viên tham gia vào các hoạt động ý nghĩa, thiết thực, mang lại những giá trị đạo đức, do đó cần phát huy hơn nữa vai trò đầu tàu của Đoàn, Hội. Với vai trò của mình, Đoàn Thanh niên và Hội Sinh viên cần tham mưu, đề xuất cho Ban giám hiệu Nhà trường các hoạt động, phong trào thiết thực, ý nghĩa thông qua đó bồi dưỡng và xây dựng đạo đức, lối sống phù hợp với sinh viên. Bên cạnh đó, cần có sự chỉ đạo và phối hợp chặt chẽ, kịp thời, thường xuyên giữa Đảng ủy, Ban Giám hiệu Nhà trường với Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên và các phòng chức năng khác trong việc quản lý, đôn đốc, nhắc nhở và xử lý sinh viên có những biểu hiện lệch chuẩn, vi phạm về đạo đức, lối sống.

Thực tiễn cho thấy rằng, ở trường đại học nào mà vai trò tích cực của Đoàn Thanh niên và Hội Sinh viên, vai trò của cán bộ Đoàn, Hội được phát huy thì ở đó các phong trào diễn ra rất sôi nổi, sinh viên hưởng ứng tham gia nhiệt

tình. Với những hoạt động đoàn tích cực, có hiệu quả giáo dục đạo đức lành mạnh thì góp phần đẩy lùi những tệ nạn xã hội, những vi phạm đạo đức của sinh viên. Hồ Chí Minh đã nhắc nhở rằng: “*Trường học, gia đình và đoàn thể thanh niên cần phải chú ý đến giáo dục tư tưởng, thái độ, hoạt động và sinh hoạt hằng ngày của thanh niên để kịp thời khuyến khích, uốn nắn, sửa chữa*” [3, tr.266]. Vì vậy, các phong trào hoạt động phải mang tính giáo dục có mục đích, ý nghĩa - ở đó không chỉ truyền đạt kiến thức tốt nhất mà còn cả việc thực hiện nhiệm vụ giáo dục đạo đức, lối sống cho người học.

Tóm lại, gia đình, nhà trường và xã hội có mối quan hệ biện chứng trong công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên. Bởi lẽ, “*Giáo dục trong nhà trường dù tốt mấy nhưng thiếu giáo dục trong gia đình và ngoài xã hội thì kết quả cũng không hoàn toàn*” [4, tr.591].

2.2.3. Nâng cao ý thức tự giác tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của sinh viên

Trước hết, mỗi sinh viên cần phải nâng cao tính tự giác trong học tập, rèn luyện và tu dưỡng đạo đức. Chủ tịch Hồ Chí Minh là tấm gương sáng về thái độ học tập tích cực, tinh thần tự học và học tập không ngừng nghỉ, không mệt mỏi với phương pháp học tập kết hợp lý luận đi đôi với thực tiễn, học đi đôi với hành. Sinh viên phải chủ động tự khám phá, nhạy bén và sáng tạo trong học tập và tự xác định con đường phấn đấu cho tương lai. Nói chuyện tại Đại Hội Sinh viên Việt Nam lần thứ II (ngày 7 tháng 5 năm 1958), Hồ Chí Minh đã nhắc nhở: “*Thanh niên bây giờ là một thế hệ vẻ vang, vì vậy cho nên phải tự giác tự nguyện mà tự động cải tạo tư tưởng của mình để xứng đáng với nhiệm vụ của mình. Tức là thanh niên phải có đức, có tài*” [5, tr.399].

Trong quá trình học tập, bản thân mỗi sinh viên phải tự mình xây dựng kế hoạch học tập, đặt ra mục tiêu và xác định phương pháp học tập để đạt kết quả tốt. Vì vậy, đòi hỏi sinh viên phải có tinh thần chịu khó, siêng năng, chăm chỉ, biết gắn lý luận với thực tiễn, học đi đôi

với hành. Bên cạnh đó, để phát huy sức trẻ của mình, sinh viên phải tham gia tích cực, hiệu quả vào các phong trào hoạt động tình nguyện vì cộng đồng. Sinh viên cần tự giác phải tự giác tu dưỡng và rèn luyện đạo đức, vượt qua những cám dỗ, tiêu cực, lối sống thực dụng, chủ nghĩa cá nhân. Bản thân mỗi sinh viên phải xác định rõ trách nhiệm đối với Tổ quốc và nhân dân, sống có lý tưởng, ước mơ, hoài bão, có khát vọng vươn tới cái mới, tiến bộ. Học tập lý luận chính trị, có lập trường tư tưởng vững vàng, kiên định theo con đường xã hội chủ nghĩa mà Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đảng và nhân dân ta đã lựa chọn.

3. KẾT LUẬN

Là một bộ phận của sinh viên Việt Nam, sinh viên Trường Đại học Văn Lang không những học tập để làm chủ tri thức, công nghệ mới mà còn phải tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống tích cực, văn minh. Giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên vừa là yêu cầu cấp bách, vừa lâu dài nhằm đáp ứng yêu cầu cấp thiết của việc định hướng, xây dựng đạo đức cách mạng cho sinh viên; đồng thời, góp phần phát triển nguồn nhân lực toàn diện đáp ứng yêu cầu hội nhập và

phát triển đất nước. Đảng ta đã khẳng định, trong công tác giáo dục, bồi dưỡng thanh niên, sinh viên “*Cần coi trọng giáo dục đạo lý làm người, ý thức trách nhiệm, nghĩa vụ công dân, nghĩa vụ công dân, lòng yêu nước, yêu chủ nghĩa xã hội; đạo đức, lối sống, nếp sống văn hoá*” [1, tr.63]. Nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức, lối sống góp phần hình thành tình cảm đạo đức, thói quen và hành vi đạo đức của sinh viên Trường Đại học Văn Lang. Đó là sự quan tâm, chia sẻ, sống có trách nhiệm, biết quan tâm đến lợi ích của tập thể, xã hội, luôn đấu tranh với cái xấu, cái vô đạo đức... Phát huy hơn nữa hiệu quả của công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên, phối hợp nhuần nhuyễn vai trò của gia đình, nhà trường, xã hội trong việc giáo dục đạo đức, lối sống cũng như tính tích cực, tự giác của bản thân mỗi sinh viên. Trước xu thế toàn cầu hóa hiện nay, sinh viên Trường Đại học Văn Lang luôn kiên định ý chí, bản lĩnh, tràn đầy sức trẻ, sáng tạo và tinh thần dám nghĩ, dám làm, đặc biệt, họ không ngừng tu dưỡng, học tập và rèn luyện về mọi mặt để góp phần xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Đảng Cộng sản Việt Nam (1998), *Văn kiện Hội nghị lần thứ năm, Ban Chấp hành TW khoá VIII*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [2] Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [3] Hồ Chí Minh (2010), *Toàn tập*, tập 9, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [4] Hồ Chí Minh (2010), *Toàn tập*, tập 10, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [5] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 11, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [6] Trường Đại học Văn Lang (2022), *Mùa hè Xanh 2022: Tinh thần tuổi trẻ Văn Lang trong các hoạt động cộng đồng*, <https://www.vlu.edu.vn/vi/news/mua-he-xanh-2022-tinh-than-tuoi-tre-van-lang-trong-cac-hoat-dong-cong-dong>, ngày truy cập: 06-5-2023.
- [7] Trường Đại học Văn Lang (2023), *Báo cáo về Kết quả thực hiện Quy chế công khai năm học 2022-2023*, <https://www.vlu.edu.vn/quality-assurance/gioi-thieu-chung>, ngày truy cập: 20-6-2023.
- [8] Trường Đại học Văn Lang (2024), *Tuổi trẻ Văn Lang nhiệt huyết ra quân Chiến dịch Mùa hè Xanh 2024*, <https://www.vlu.edu.vn/news/tuoi-tre-van-lang-nhiyet-huyet-ra-quan-chien-dich-mua-he-xanh-2024>, ngày truy cập: 18-6-2023.